

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามหลักเศรษฐกิจการศึกษาคือว่า การศึกษาเป็นการลงทุนในการผลิตกำลังคนให้  
 ได้ตามความต้องการของประเทศ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ อันจะก่อให้เกิดการเพิ่มผล  
 ผลิตของประเทศโดยส่วนรวม<sup>1</sup> ในการลงทุนทางการศึกษานั้นต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวน  
 มาก ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว  
 ดังจะเห็นว่าในปัจจุบันเกิดการภาวะเงินเฟ้อทั่วโลก ทำให้ราคาสินค้าทุกอย่างสูงขึ้นมาก ซึ่งจาก  
 การวิเคราะห์ภาวะสังคมเกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคของเอกชน<sup>2</sup> พบว่า ในปี พ.ศ. 2517  
 ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 35.1 เทียบกับร้อยละ 22.4 ในปี  
 พ.ศ. 2516 และค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.1 เมื่อเทียบกับร้อยละ  
 14.5 ในปี พ.ศ. 2516 แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่ม  
 ขึ้นในอัตราที่สูงขึ้น ซึ่งก็มีผลกระทบต่อการใช้จ่ายของผู้ที่กำลังศึกษาในทุกๆระดับ  
 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับอุดมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา

การศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาชั้นนั้น เป็นการศึกษาที่มีโปรแกรมต่อเนื่องจากการศึกษาชั้น  
 ปริญญาตรี เพื่อแสวงหาความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง ซึ่งมีระดับสูงกว่าปริญญาตรี  
 เป็นการมุ่งศึกษาเพื่อให้ได้ปริญญาโทและปริญญาเอก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของวิชาเอกที่ได้

---

<sup>1</sup> ชำรง บัวศรี, "เศรษฐกิจการศึกษากับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน," วารสาร  
 จันทรเกษม, (มกราคม-กุมภาพันธ์, 2509), หน้า 29.

<sup>2</sup> ฝ่ายวิเคราะห์ภาวะสังคม กองศึกษาภาวะเศรษฐกิจและเผยแพร่การพัฒนา,  
 "การอุปโภคบริโภคของเอกชน," วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 12 (พฤษภาคม-มิถุนายน,  
 2518), หน้า 51 - 52.

ศึกษาในระดับปริญญาตรีและความสนใจของแต่ละบุคคลในสาขาวิชานั้น ซึ่งการศึกษาในชั้นบัณฑิตศึกษานี้ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากกว่าปริญญาตรี เมื่อเป็นเช่นนี้ปัญหาการเงินจึงมีความสำคัญมากสำหรับผู้ที่อยู่ในระหว่างการศึกษาคงเช่น รุท บาร์ และ เบเนอรี วูล์ฟ (Ruth Barry and Benery Wolf)<sup>3</sup> ได้กล่าวว่า ปัญหาการเงินนั้นจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความวิตกกังวล หงุดหงิดไม่สบายใจอยู่ตลอดเวลา และปัญหาเรื่องเงินนี้ได้รับการจัดอันดับความสำคัญไว้สูงมาก คือจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องการเงินเรียนไม่สำเร็จ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นประโยชน์มากในการเตรียมวางแผนการใช้จ่ายเงินของนิสิตบัณฑิต และเพื่อประเมินกำลังทางด้านการลงทุนในการใช้จ่ายส่วนตัวเพื่อการศึกษา ก่อนที่จะตัดสินใจเข้ามาเรียนในบัณฑิตวิทยาลัย นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์สำหรับการวางนโยบายในการบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัยและการให้บริการแก่นิสิตบัณฑิต เกี่ยวกับการให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาการเงินที่เกิดขึ้น เช่น พิจารณาให้ทุน บริการทางการเงินให้ทำได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต สถานภาพการทำงาน เพศ ภูมิภาคเน่าเคิม และสถานภาพสมรส ตามลำดับ
2. เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตาม

---

<sup>3</sup> Ruth Barry and Benery Wolf, Guidance-Personal Work  
(Columbia University, 1957), p. 234.

2.1 หลักสูตรปริญญาโท (สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต, นิติศาสตร์-  
มหาบัณฑิต, เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, พาณิชยศาสตร์มหาบัณฑิต, บัญชีมหาบัณฑิต, รัฐศาสตร์-  
มหาบัณฑิต, สังคมวิทยามหาบัณฑิต, วิศวกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต, อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต,  
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, เกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต และ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต)

2.2 สถานภาพการทำงาน (มีงานทำ, ไม่มีงานทำ)

2.3 เพศ (ชาย, หญิง)

2.4 ภูมิลำเนาเดิม (กรุงเทพมหานคร, ต่างจังหวัด)

2.5 สถานภาพสมรส (โสด, มีครอบครัวแล้ว)

### สมมุติฐานของการวิจัย

จากการที่นิสิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของแผนกวิชาต่าง ๆ ที่บัณฑิตวิทยาลัย  
เปิดทำการสอนตามหลักสูตรปริญญาโท มีลักษณะแตกต่างกันหลายประการ เช่น ลักษณะ  
วิชาเรียนที่แตกต่างกัน มาจากที่ต่าง ๆ กัน เช่น บางคนอยู่ในกรุงเทพมหานคร บางคนอยู่  
ต่างจังหวัดแถบชานเมือง บางคนอยู่ต่างจังหวัดที่ไกลออกไป ต้องเข้ามาพักในกรุงเทพฯ  
บางคนมีงานทำแล้ว แต่บางคนก็ยังไม่มีการมีงานทำ นอกจากนี้ นิสิตบัณฑิตบางคนมีครอบครัวแล้ว  
แต่บางคนยังเป็นโสด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตบัณฑิตในแต่ละหลักสูตร มีความแตกต่างกัน เพราะ  
ลักษณะวิชาเรียนในแต่ละหลักสูตรมีความแตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้ค่าใช้จ่ายส่วนตัว  
แตกต่างกัน

2. นิสิตบัณฑิตที่มีงานทำแล้วใช้จ่ายส่วนตัวมากกว่านิสิตบัณฑิตที่ยังไม่มีงานทำ เพราะ  
นิสิตบัณฑิตที่มีงานทำแล้วสามารถใช้จ่ายเงินจากที่ตนหามาได้โดยตรง ส่วนนิสิตบัณฑิตที่ยัง  
ไม่มีงานทำต้องใช้จ่ายเงินซึ่งอาจจะได้จากผู้ปกครองหรือบิดามารดา จึงต้องใช้จ่ายประหยัด

3. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตบัณฑิตชายกับนิสิตบัณฑิตหญิง มีความแตกต่างกัน เพราะ  
ลักษณะการใช้จ่ายเงินของนิสิตบัณฑิตชายกับหญิงแตกต่างกัน กล่าวคือ ในบางประเภทนิสิตบัณฑิต  
ชายใช้จ่ายมากในขณะที่นิสิตบัณฑิตหญิงใช้จ่ายน้อย ซึ่งจะทำให้ค่าใช้จ่ายส่วนตัว



ของนิสิตบัณฑิตชายและนิสิตบัณฑิตหญิงแตกต่างกัน

4. นิสิตบัณฑิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครใช้จ่ายส่วนตัวต่ำกว่านิสิตบัณฑิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัด เพราะนิสิตบัณฑิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในต่างจังหวัดส่วนใหญ่ต้องใช้จ่ายเงินในประเภทต่าง ๆ สูงกว่านิสิตบัณฑิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร เช่น ต้องเสียค่าที่พักในขณะที่นิสิตบัณฑิตที่มีภูมิลำเนาเดิมในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ไม่ต้องเสีย เป็นต้น

5. นิสิตบัณฑิตที่เป็นโสดใช้จ่ายส่วนตัวสูงกว่านิสิตบัณฑิตที่มีครอบครัวแล้ว เพราะนิสิตบัณฑิตที่มีครอบครัวแล้วจะต้องใช้เงินส่วนหนึ่งเพื่อครอบครัว ดังนั้นการใช้จ่ายเงินส่วนตัวในระหว่างศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย จึงต้องใช้อย่างประหยัดมากกว่านิสิตบัณฑิตที่เป็นโสด

#### ขอบเขตของการวิจัย

- ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตบัณฑิตที่กำลังศึกษาอยู่ในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2518 ที่ได้จากการสุ่มในแผนกวิชาต่าง ๆ ที่บัณฑิตวิทยาลัยเปิดทำการสอนตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต ซึ่งในการสำรวจครั้งนี้ไม่รวมถึงนิสิตบัณฑิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง และหลักสูตรปริญญาคุณวุฒบัณฑิต
- ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่นิสิตบัณฑิตใช้จ่ายระหว่างการศึกษา แต่ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในการทำวิทยานิพนธ์
- ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็นดังนี้คือ

ตัวแปรอิสระ มี 5 ตัว คือ	หลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต	มี 12 ระดับ
	สถานภาพการทำงาน	มี 2 ระดับ
	เพศ	มี 2 ระดับ
	ภูมิลำเนาเดิม	มี 2 ระดับ
	สถานภาพสมรส	มี 2 ระดับ

ตัวแปรตาม คือ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตบัณฑิต

4. ในการศึกษาและสำรวจค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยเฉลี่ยต่อปีของนิสิตบัณฑิต คัดเฉพาะเวลาที่เปิดเรียน ซึ่งในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ประมาณ 9 เดือน

ขอตกลงเบื้องต้น



ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ถือว่าได้จากการสุ่มจากประชากรที่มีลักษณะการแจกแจงเป็นปกติ (normal distribution)

ความจำกัดของการวิจัย

1. ในการส่งแบบสำรวจให้กลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยไม่สามารถส่งให้ผู้ตอบได้โดยตรง จึงใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์แล้วให้ผู้ตอบส่งกลับคืนมา ซึ่งทำให้แบบสำรวจที่ส่งกลับคืนมาไม่ครบจำนวนที่ต้องการ ทำให้ผลการวิจัยไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร
2. การวิจัยครั้งนี้ ใช้ข้อมูลการใช้จ่ายของนิสิตบัณฑิตในปี 2518 เท่านั้น จึงต้องจำกัดในการสรุป
3. การวิจัยครั้งนี้ ถือเอาการประมาณค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้ตอบเป็นหลัก ซึ่งอาจมีความคลาดเคลื่อนระหว่างสภาพการใช้จ่ายจริงกับสภาพการใช้จ่ายที่คาดคะเน

คำจำกัดความของการวิจัย

ค่าใช้จ่ายส่วนตัว หมายถึงค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยเฉลี่ยของนิสิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างปีการศึกษา 2518 เพื่อการครอบคลุมชีพและเพื่อการศึกษา แยกออก

เป็น 8 ประเภทคือ ค่าที่พักอาศัย ค่าอาหาร ค่าพาหนะไปกลับมหาวิทยาลัย ค่าอุปกรณ์-  
การศึกษา ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ค่าเสื้อผ้า ค่าหน่วยกิตและค่าบำรุงการศึกษา ค่าใช้  
จ่ายอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายส่วนตัวรายหัวต่อเดือน หมายถึงค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยเฉลี่ยรายหัวต่อ-  
เดือนของนิสิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นรายเดือน ระหว่างเปิดภาคการศึกษา  
ซึ่งมีประมาณ 9 เดือน

ค่าใช้จ่ายส่วนตัวรายหัวต่อปี หมายถึงค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยเฉลี่ยรายหัวต่อปีของ  
นิสิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระหว่างปีการศึกษา ระยะเวลาประมาณ 9 เดือน  
ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เปิดภาคการศึกษา

หลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต หมายถึงหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต ที่บัณฑิตวิทยาลัย  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดทำการสอนในปีการศึกษา 2518 ซึ่งมีทั้งหมด 12 หลักสูตร  
คือ สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต นิติศาสตร์มหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต  
พาณิชยศาสตร์มหาบัณฑิต บัญชีมหาบัณฑิต รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สังคมวิทยามหาบัณฑิต  
วิศวกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต เกษตรศาสตร์-  
มหาบัณฑิต และ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต

นิสิตบัณฑิต หมายถึงผู้ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต ของบัณฑิตวิทยาลัย  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2518